

Analyse | kraka

14. februar 2022

Udsigt til nulvækst i privat beskæftigelse frem mod 2030

Af Niels Storm Knigge

Der er udsigt til en lav vækst i beskæftigelse de kommende år. Finansministeriets seneste fremskrivninger plus seneste reformpakker peger på knap 30.000 flere i beskæftigelse fra 2021 til 2030. Det vil udgøre en markant vending ift. de seneste knap ti år, hvor beskæftigelsen er vokset næsten 300.000. Samtidig er trækket fra den offentlige sektor stærkt i perioden, på grund af den demografiske udvikling – resultatet kan blive nulvækst i privat beskæftigelse i perioden.

- Genopretningen efter coronakrisen er gået stærkt – der ventes ca. 140.000 flere beskæftigede i 2022 ift. 2020.
- Det følger efter en periode med kraftig vækst i især privat beskæftigelse – i alt er der 265.000 flere private beskæftigede i 2021 ift. 2013.
- Fremadrettet ventes meget svag vækst i den samlede beskæftigelse. Fra 2021 til 2030 ventes beskæftigelsen at vokse 16.000 i Finansministeriets seneste fremskrivninger – dertil skal lægges 12.000 fra seneste reformpakker.
- Den demografiske udvikling trækker i retning af en øget offentlig beskæftigelse. Hvis dette imødegås politisk med øget offentligt forbrug, kan betyde, at der reelt ikke er plads til nogen vækst i den private beskæftigelse.

Kontakt

Seniorøkonom
Niels Storm Knigge
Tlf. 4076 7623
E-mail nsk@kraka.dk

Deloitte

Kraka er finansieret af Realdania, Deloitte og en række øvrige bidragsydere. Se kraka.dk

Genopretning var hurtig efter coronakrisen

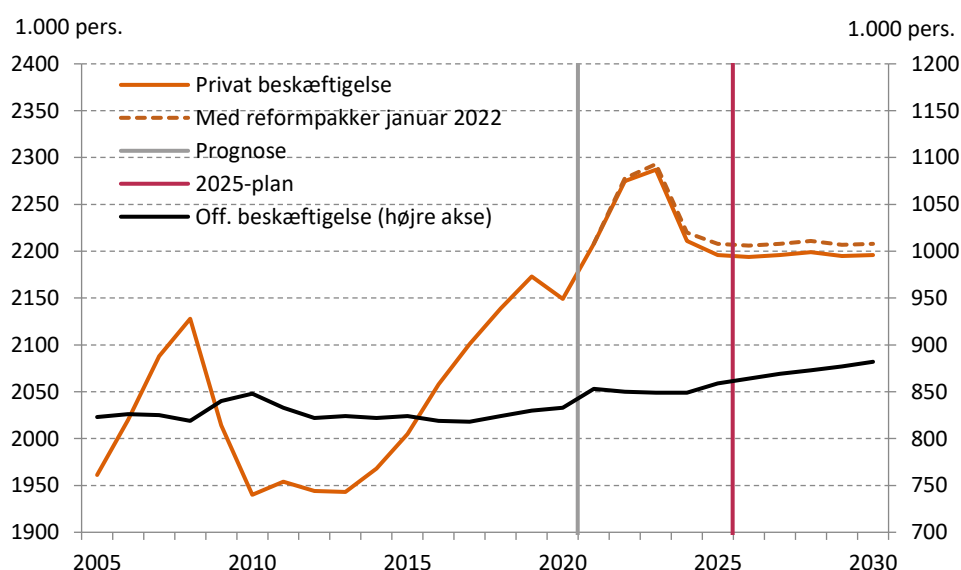
Kraftig vækst i privat beskæftigelse 2013-2021

1. Udsigt til nulvækst i privat beskæftigelse frem mod 2030

Genopretningen efter Coronakrisen er gået stærkt, og beskæftigelsen er vokset kraftigt siden begyndelsen af 2021. Lønmodtagerbeskæftigelsen er vokset med mere end 150.000 personer i løbet af 2021, og den samlede beskæftigelse ventes i Finansministeriets seneste prognose at vokse med ca. 140.000 fra 2020 til 2022 (årsgennemsnit).

Udviklingen følger efter en længere årrække – med undtagelse af det coronaprægede 2020 – med stærk vækst i en danske beskæftigelse. Fra 2013 til 2021 voksede beskæftigelsen med 295.000 personer, jf. Figur 1. Heraf ca. 265.000 i privat beskæftigelse alene.

Figur 1 Beskæftigelse i Finansministeriets seneste fremskrivning

Anm.: Effekten fra reformpakker fra januar 2022 er indfaset lineært.
 Kilde: Finansministeriets mellemfristede fremskrivning august 2021 og Økonomisk Redegørelse, december 2021

Modvind på arbejdsmarkedet frem mod 2030

Udviklingen står i skarp kontrast til udsigterne de kommende år. Som følge af den demografiske modvind, og en forventning om at det nuværende beskæftigelsesniveau afspejler en højkonjunktursituationen, der skal normaliseres, er der kun lagt op til en vækst på ca. 16.000 beskæftigede fra 2021 til 2030. Dertil bør dog lægges den forventede effekt af de seneste reformpakker fra januar 2022, som ventes at øge strukturel beskæftigelse med ca. 12.000 personer i såvel 2025 som 2030, altså samlet knap 30.000.

Nulvækst i privat beskæftigelse i nye FM-fremskrivninger

Set fra den private sektor kan væksten vise sig at være omkring nul. I Finansministeriets fremskrivning vokser den offentlige beskæftigelse nemlig med lige knap 30.000 fra 2021 til 2030. Det vil i givet fald udgøre hele væksten i den samlede beskæftigelse.

Jobvækst kun i off. beskæftigelse hvis demografi dækkes

Væksten i den offentlige beskæftigelse skyldes til dels den samme demografiske modvind, som giver den lave vækst i beskæftigelsen: Flere ældre, som ventes at trække på offentlige velfærdsydelser.

Følger neutrale regneprincipper – kan blive mindre

Væksten i offentlige beskæftigelse i Finansministeriets fremskrivning afspejler, at man fra 2026 til 2030 anvender et neutralt regneprincip, hvor væksten i antallet af offentlige beskæftigede følger væksten i det demografiske træk. Frem til 2025 begrænses væksten af det tilgængelige råderum. Samlet ventes det demografiske træk at vokse knap 0,6 pct. om

året fra 2021 til 2030, mens den offentlige beskæftigelse vokser 0,4 pct. om året – først og fremmest efter 2024, jf. Figur 1. Hvad den faktiske vækst i den offentlige beskæftigelse bliver, afhænger af politiske valg i den kommende årrække. Det er ikke givet på forhånd, at politikerne ønsker at prioritere en vækst i det offentlige forbrug der er stor nok til at den offentlige beskæftigelse vokser.

Selv med nul offentlig er der udsigt til lav privat jobvækst

Uanset om man lægger en vækst i den offentlige beskæftigelse til grund eller ej, så er udsigten til vækst i den private beskæftigelse meget begrænset i perioden. En vækst på 30.000 over en årrække på næsten ti år, vil være meget beskedent set i et historiske perspektiv, hvor der som nævnt har været en vækst i den private beskæftigelse på 265.000 fra 2013 til 2021.

Udfordring med mangel på arbejdskraft kan forstærkes

Den begrænsede vækst i den samlede beskæftigelse kan være medvirkende til at forstærke de udfordringer, som mangel på arbejdskraft kan give. Man kan frygte, at den hæmmer noget af dynamikken på et privat arbejdsmarked, som har været præget af en vækst på mere end 30.000 beskæftigede om året i gennemsnit siden 2013, når der ikke længere er en generel vækst i den tilgængelige arbejdskraft. Det kan presse på ift. at virksomheder må bruge lønkonkurrence for at sikre de nødvendige arbejdskraftsressourcer.

Lav vækst mod 2030 er dog en strukturfordring

Spørgsmålet om begrænset vækst i arbejdskraften frem mod 2030 er dog først og fremmest en strukturel udfordring, som lægger en dæmper på det samlede vækstpotentiale. Det er vigtigt at have for øje, at de nuværende udfordringer med mangel på arbejdskraft i stort set alle dele af økonomien, først og fremmest er et konjunkturproblem, som afspejler en kortsigtet ubalance mellem udbuddet og efterspørgslen af arbejdskraft.

Akut mangel på hænder løses bedst af løn og stram finanspolitik

En sådan ubalance kan løses ved at lade priserne – her lønnen – tage tilpasningen, altså må lønnen stige. Alternativt kan man gribe ind på efterspørgselsiden, og lave tiltag, som dæmper privat eller offentligt forbrug og investeringer. At påvirke arbejdsudbuddet på kort sigt er også muligt, men er som udgangspunkt sværere, da de fleste politiske tiltag hertil har en længere tidshorisont og sigter mod strukturelle udfordringer snarere end konjunkturmæssige.

Politisk afvejning af gevinster og tab ved udbudsreformer

Arbejdsudbudsreformer kan øge det langsigtede vækstpotentiale ved at øge den strukturelle beskæftigelse. Denne gevinst skal holdes op mod de tab, en reform kan medføre – senere pensionsalder, mindre fritid, svækkelse af socialt sikkerhedsnet eller andet. Det er en politisk afvejning, hvad der er den rigtige balance på reformområdet. Da de offentlige finanser er klart holdbare på lang sigt, er der en mindre grad af nødvendighed over reformbehovet.